

12.2.2020

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta -seurantaryhmän kokous 1/2020

Aika ke 12.2.2020 klo 13:00–15:00

Paikka VM, Mariankatu 9, nh. Jakovara

Osallistujat Sanna Juutinen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
Markus Rahkola, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtajaSihteeristö: Emilia Ojala, Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Walteri Heino, valtiovarainministeriö

Paikalla:

Marjukka Saarijärvi, valtiovarainministeriö

Merja Mustonen, sosiaali- ja terveysministeriö

Sami Demirbas, oikeusministeriö (etänä)

Mikael Åkermarck, liikenne- ja viestintäministeriö

Mikko Joronen, Ihmisoikeuskeskus

Merja Heikkonen, Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta
VANE

Minna Piirainen, Digi- ja väestötietovirasto

Jaana Nevalainen, Suomen Kuntaliitto

Pirjo Pihlaja, Kirkkohallitus

Tapio Haanperä, Soste ry (Kehitysvammaliitto)

Iiro Nummela, Vammaisfoorumi ry (Näkövammaisten liitto)

Ethel Eriksson, Sipoon kunta

Juha Haapamäki, Tampereen kaupunki

Poissa:

Tomi Voutilainen, valtiovarainministeriö

Tapani Sainio, opetus- ja kulttuuriministeriö

Raila Äijö, Kela

Sanna-Maria Bertell, Elinkeinoelämän keskusliitto

Elina Kamppi, Finanssiala ry

Ilkka Siissalo, Helsingin yliopisto, yliopistojen edustaja

Erikseen kutsuttuina:

Viena Rainio, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Eetu Komsu, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:01.

2 Uusien jäsenien toteaminen

Todettiin uudet jäsenet: Merja Heikkonen (VANE) ja Walteri Heino (VM). Kokoukseen osallistujat esittäytyivät.

3 Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Liite: [Edellisen kokouksen pöytäkirja](#)

Päätös: Asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

4 Kyselyn digipalvelulain toimeenpanosta tulokset ja toimenpiteet

Esittelijät: Markus Rahkola ja Sanna Juutinen, VM, Emilia Ojala ja Viena Rainio, Esavi

a. Kyselyn tulokset

Markus Rahkola, Sanna Juutinen ja Emilia Ojala esittelivät kyselyn tuloksia. Kaiken kaikkiaan kysely antaa hyvä tilannekuvan digipalvelulain toimeenpanosta, ja vastaukset vahvistavat ennakko-odotuksia. Vastausmäärä oli harvinaisen korkea, tosin vastaajien joukossa oli myös niitä, jotka eivät kuulu digipalvelulain soveltamisalaan. Kuntien osuus vastaajista oli harmillisen pieni. Päällimmäisenä havaintona oli epäselvyys digipalvelulain vaatimuksista. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että lain 2. luvun vaatimukset ja saavutettavuusvaatimukset menevät helposti keskenään sekaisin. Saavutettavuusvaatimukseen on herätty myöhässä ja epävarmuutta on niin soveltamisalasta kuin teknisistä vaatimuksista. Kapalin (laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista, 571/2016) velvoitteet viestinvälityksessä ja tunnistamisratkaisussa eivät myöskään kyselyn perusteella toteudu täysin.

b. Informaatio-ohjaus 2020: mitä havaintoja kyselyn perusteella ja mitä uutta on tulossa

Markus Rahkola, Sanna Juutinen, Emilia Ojala ja Viena Rainio esittelivät havaintojaan ja ehdotuksiaan toimenpiteiksi kyselyn perusteella. Todettiin, että lisätietoa kaivataan lain kaikista osa-alueista. Toimenpiteiksi ehdotettiin WCAG-kriteerien tarkempaa avaamista, saavutettavuusvaatimukset.fi-sivuston täydentämistä ja Suomidigin päivittämistä. Materiaalin löydettävyyteen on kiinnitettävä huomiota. Hyvänä käytänteenä todettiin pakollisia saavutettavuuskoulutuksia tai klinikoita koko organisaatiolle. Asian nostamista korostettiin eri hallinnonalojen työryhmissä ja neuvottelukunnissa paineen aikaansaamiseksi. Esavissa tullaan kehittämään selostetyökalua ja tuomaan komission selostemalli näkyvämmiin esille verkkosivustolla. Tämän lisäksi saavutettavuuden osalta lain soveltamisalasta ja toimijoiden tehtävistä on tulossa eOppiva-koulutus keväällä 2020. 2.luvusta on julkaistu eOppiva-koulutus syksyllä 2019.

Keskusteltiin kuntien alhaisista vastausprosentista ja todettiin tilannekuva osin huolestuttavaksi. Keskustelussa mainittiin kuntiin lähetettävien kyselyiden runsas lukumäärä, mikä saattaa jo osaltaan laskea vastausmääriä yksittäisiin kyselyihin. Keskusteltiin myös käyttäjien ja viranomaisten välisen luottamuksen tärkeydestä digitaalisten palvelujen käyttöönoton tukemiseksi. Tarvitaan mahdollisimman konkreettista ohjausta, lisätietoa hyvistä esimerkeistä sekä esim. kampanja tai muu pitkäkestoisempi projekti velvoitteiden

korostamiseksi. VM:n digitalisaation edistämisen ohjelma ja uusi Suomidigi (DVV) voisivat olla tässä mukana. Lainsäädännöstä johdettavia toimenpiteitä tulee miettiä yhdessä.

Todettiin, että koko lain sisällöstä toteutetaan tiiviitä konkreettisia ohjeistuksia ja koulutuksia, joita julkaistaan saavutettavuusvaatimukset.fi:ssä ja Suomidigissä. Lisäksi järjestetään erityisesti käytettävyyteen liittyen esimerkiksi webinaari. Panostetaan ohjeiden ja koulutusten näkyvyyteen ja löydettävyyteen. Keskustelu merkittiin tiedoksi.

Liitteet: [Digipalvelulain tilannekysely, perusraportti \(FI\)](#)
[Digipalvelulain tilannekysely, perusraportti \(SV\)](#)
[Digipalvelulain toimeenpanon seurantakysely, saavutettavuus \(Esavi\)](#)

5 Esteettömyysdirektiivin sisältö ja soveltamisala

Esittelijät: Markus Rahkola, VM
 Liite: [Esteettömyysdirektiivi lyhyesti](#)

Markus Rahkola esitteli esteettömyysdirektiivin sisältöä ja soveltamisalaa. Esteettömyysdirektiivi koskee lähtökohtaisesti kaikkia tuotteita, myös esim. pankkipalveluita, ja direktiivin vaatimukset ja soveltamisalan rajaukset ovat yhdenmukaisia saavutettavuusdirektiivin kanssa. Esteettömyysdirektiivi on sisämarkkinadirektiivi, jolla pyritään helpottamaan sisämarkkinoiden liiketoimintaa. Vaikuttaa siltä, että esteettömyysdirektiivin toimeenpanossa tulee kiire, ja että toimeenpano tulee olemaan saavutettavuusdirektiivin toimeenpanoa haastavampaa. Haasteita tuottaa niin direktiivin laaja soveltamisala. Lisäksi terminologia vaatii tarkkuutta (web accessibility = saavutettavuus) vs. accessibility = esteettömyys). Kansallinen sanktiomenettely voi EU:n näkökulmasta olla kovakin, jos määräajasta myöhästytään.

Keskustelu merkittiin tiedoksi. Päätetään seurata etenemistä ja informoida seurantaryhmää.

6 Valvonnan ja raportoinnin tilannekatsaus: tilanne muissa EU-maissa ja Suomen aikataulu

Esittelijät: Emilia Ojala, Esavi
 Liite: [Tilannekatsaus](#)

Emilia Ojala esitteli saavutettavuusvaatimusten siirtymäajat ja kertoi Esavin toteuttamasta valvonnasta. Tammikuussa 2020 on alkanut ensimmäinen valvontajakso, josta raportoidaan komissiolle joulukuussa 2021. Esavin huomio on vuonna 2020 valvonnan järjestämisessä. Valvonnan kohteet päätetään otannalla, joka koostetaan useista eri rekistereistä, sillä keskitettyä rekisteriä ei ole olemassa. Komissio on antanut reunaehdot otannan laajuudelle jäsenmaan asukaslukuun suhteutettuna: Suomessa otanta tulee koostumaan 200 sivustosta yksinkertaisella automatisoidulla menetelmällä, 20 sivustosta kattavalla menetelmällä ja 4 mobiilisovelluksesta ensimmäisen valvontajakson aikana. Tavoitteena on saada otannasta ehdotus ensi syksyn järjestökuulemiseen.

Ojala kertoi myös tiivistä yhteistyöstä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa. Yhteistyössä on noussut esiin Espanjassa käytetty valvontatyökalu, jonka hyödyntämistä Suomessa selvitetään. Tavoitteena on, että työkalu tulee olemaan tarjolla laajasti niille, joita digipalvelulaki velvoittaa. Pyydettiin seurantaryhmää muistuttamaan lain saavutettavuusvaatimuksista omissa verkostoissaan.

Keskusteltiin otannan koosta ja saavutettavuusvaatimuksista muistuttamisesta. Todettiin, että vaikka komissiolle raportoidaan 200sivustosta, ja itse valvonta voi kohdistaa tarvittaessa myös laajempaan joukkoon. Saavutettavuusvaatimuksista muistuttamiseen toivottiin tiukkaa sävyä sekä vetoapua seurantaryhmän jäseniltä.

Keskustelu merkitään tiedoksi. Esavi lisää seurantaryhmän Tiimeri-tilaan Ruotsin tekemän kartoituksen valvontatyökaluista. Todettiin, että otanta käsitellään syksyn ensimmäisessä seurantaryhmän kokouksessa.

7 Saavutettavuuden valvonnan yksikön (Esavi) ajankohtaiset

Esittelijät: Emilia Ojala, Viena Rainio, Eetu Komsu, Esavi

- Järjestökuulemisen terveiset

Saavutettavuusdirektiivi ja digipalvelulaki velvoittavat kuulemaan järjestöjä. Ensimmäisen kuulemistilaisuuden tarkoituksena oli kartoittaa toivomukset ja tarpeet yhteistyölle sekä kuulla järjestöjen näkemyksiä otantaan ja valvontaan sisällytettävistä verkkosivuista. Seuraavassa kuulemistilaisuudessa ensi syksynä keskustellaan mm. Esavin ehdotuksesta otannaksi valvonnan pohjalle.

- Pohjoismaiden tapaaminen, Wadex-tapaamisen kuulumiset ja tiedoksi maaliskuun tuleva kokous

Pohjoismaiden viime tapaamisessa esiteltiin Espanjan valvontatyökalu ja käytiin yhdessä läpi haasteita Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa. Hyvä yhteistyö jatkuu. Wadex on EU-tasoinen työryhmä, jonka seuraava kokous 19.3.20. Kokoukseen kootaan yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa muodostettuja kysymyksiä ja vastausmalleja. Kokousten materiaalit löytyvät verkosta ja ne on jaettu seurantaryhmälle. Esaviin voi olla yhteydessä ehdotuksiksi kysymyksistä seuraavaan Wadex-tapaamiseen.

- Saapuneet kantelut

Esavi ottaa valvovana viranomaisena vastaan ilmoituksia, jotka ovat joko kanteluita, selvityspyyntöjä tai muita ilmoituksia. Viime viikolla tullut ensimmäinen virallinen Esavin toimivaltuuksiin kuuluva ilmoitus, jota lähdetty selvittämään.

- Muuta ajankohtaista

WCAG-kriteereistä tulossa videot saavutettavuusvaatimukset.fi-sivustolle. Esavin verkkosivustoa tullaan parantamaan käyttäjätestauksen perusteella.

Esavin ajankohtaiset merkittiin tiedoksi.

8 Muut asiat

- Uudistunut Suomidigi

Uusi Suomidigi-sivusto lanseerattiin perjantaina 7.2.2020. Sivustolla tietoa myös digipalvelulain 2. luvusta.

- ”Yhdenvertaiset digipalvelut” -webinaari 20.5.2020

Tapahtuman tarkoituksena on tuoda esiin se, miten yhdenvertaisia palveluita voidaan rakentaa (ei pelkästään lain velvoittavuuden näkökulmasta, vaan laajemmin). Tarkempaa nimeä ja sisältöä työstetään.

- [eGovernment Benchmark Report 2020](#)

Komissio seuraa raportointia, aiheina mm. sähköinen tunnistaminen, palveluiden sähköinen tiedoksianto, digitaalinen turvallisuus ym. Suomi menestynyt tuloksissa hyvin.

Muut asiat merkitään tiedoksi.

9 Seuraavat kokoukset

- 6.5.2020 klo 13–15, Mariankatu 9, nh. Jakovara
- 28.9.2020 klo 9–11, Mariankatu 9, nh. Jakovara
- 16.11.2020 klo 9–11, Mariankatu 9, nh. Jakovara

Seuraavat kokoukset merkitään tiedoksi.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:01.

Liitteet

Jakelu Työryhmän jäsenet ja varajäsenet

Tiedoksi